

Izjava za javnost: Reprezentativne sindikalne centrale proti interventnemu zakonu

V reprezentativnih sindikalnih centralah, članicah Ekonomsko socialnega sveta (ESS) v zvezi s t.i. interventnim zakonom za razvoj Slovenije, ki so ga vložili poslanci treh parlamentarnih strank, ugotavljamo, da je njegov naslov zavajajoč. Po vsebini ne gre za razvojni zakon oziroma za interventne ukrepe, katerih primarni namen bi bil preprečitev oziroma blažitev posledic krize. Gre za poskus, da se pod krinko nujnosti sprejmejo rešitve, ki v prvi vrsti koristijo delodajalcem, kapitalu in ki posegajo v temeljna načela socialne države.

Razen ukrepov, ki se nanašajo na znižanje DDV za osnovna živila ter ukrepov za znižanje stroškov energije, gre za že večkrat slišane predloge iz »železnega« repertoarja delodajalskih organizacij, ki so jih predlagatelji nekritično, brez resne presoje, povzeli v svoj predlog zakona. Negativne posledice takšnih ukrepov bodo lahko kasneje občutili predvsem zaposleni z nižjimi in srednjimi dohodki, starejši delavci pred upokojitvijo, upokojenci in mladi. Skratka vsi tisti, ki že danes nosijo največje breme draginje.

Sindikalne centrale smo se do praktično vseh teh predlogov, od socialne kapice, do polnega dvojnega statusa, regresnih zahtevkov, prisilnega upokojevanja in zniževanja davkov na določene kapitalske dobičke v preteklosti že večkrat negativno opredelili, pod različnimi vladami različnih barv. In tako je tudi tokrat! Reprezentativne sindikalne centrale, članice Ekonomsko socialnega sveta predlogom, kakršni so predlagani, odločno nasprotujemo, predvsem pa nasprotujemo enostranskemu načinu sprejemanja zakonodaje.

Opozarjamo, da predlogi ne le zmanjšujejo, temveč v celoti ukinjajo solidarnost med zavarovanci v sistemu pokojninskega in invalidskega zavarovanja, številnim delavcem ukinjajo možnost prejemanja spodbud za daljše ostajanje v zaposlitvi in jim proti njihovi volji prekinjajo pogodbe o zaposlitvi, zmanjšujejo odgovornost delodajalcev za varnost in zdravje pri delu ter namesto višje obdavčitve premoženja prinašajo dodatne dobičke tistim z večjim številom nepremičnin, ki jih oddajajo v najem, brez varovalk, da bi imeli dejansko od tega kaj vsaj tisti, ki stanovanja najemajo.

Poudarjamo tudi, da predlog zakona ne vsebuje finančnih posledic vseh predlaganih ukrepov (npr. uvajanje polnega dvojnega statusa), finančne posledice nekaterih ukrepov

pa so po našem prepričanju bistveno podcenjene. V vsakem primeru pa predlog zakona ne predvideva nobenih ukrepov, ki bi zagotovili nadomestitev izpada davčnih prihodkov in s tem preprečili posege v pravice iz javnih sredstev ter v obseg ali kakovost javnih storitev. Po našem prepričanju obstaja tudi resna nevarnost, da bi bilo s sprejetjem takšnega zakona ogroženo koriščenje sredstev na podlagi že sprejetih in izvedenih ter s strani Evropske komisije potrjenih ukrepov oziroma reform iz Načrta za okrevanje in odpornost, sprejetje teh predlogov pa bi zelo verjetno pomenilo tudi odstopanje od fiskalnih pravil Evropske unije.

Še posebej zaskrbljujoče je, da predlog posega na področje pokojninskega in invalidskega zavarovanja ter prispevkov za socialno varnost in to kljub temu, da je bilo v letu 2025 v zvezi s tem doseženo tripartitno soglasje tako sindikatov, kot tudi delodajalskih organizacij in vlade, to soglasje pa so spoštovali tudi poslanci v zakonodajnem postopku pri sprejemanju zakona, pri čemer je bil sklenjen tudi dogovor, da se bo problematika prispevkov obravnavala celostno, v okviru socialnega dialoga in v soglasju s socialnimi partnerji.

Nesprejemljivo in hkrati pomenljivo je, da delodajalske organizacije ob prvi priložnosti kršijo svojo zavezo iz omenjenega dogovora, hkrati pa je neodgovorno, da se v tako pomembne vsebine, ki se tičejo praktično slehernega državljana, posega ne samo brez socialnega dialoga temveč tudi brez široke javne razprave, brez analiz in v času, ko ni vlade, ki bi imela polna pooblastila in bi predloge, katerih posledice so zelo kompleksne, lahko pretresla z vseh potrebnih zornih kotov. Takšno ravnanje ruši zaupanje in spodkopava temelje socialnega dialoga v Sloveniji. Če se takšen način sprejemanja zakonodaje normalizira, socialni dialog izgublja svoj smisel.

Glede na navedeno pozivamo poslance, ki so interventni zakon vložili, da ga umaknejo iz zakonodajnega postopka ali v njem ohranijo zgolj ukrepe, ki naslavlajo problematiko energetske krize in draginje (znižana stopnja DDV na osnovna živila), v razpravo o katerih naj na ustrezen način enakopravno vključijo tudi socialne partnerje, z namenom vključitve varovalk, ki bi zagotovile, da bodo ti ukrepi dejansko dosegli svoj namen in ne zgolj povečevali dobičkov podjetij ali bili v korist le peščici ljudi.

Vse ostale vsebine, ki so jih predlagali v zakonu, pa sodijo v resen, strokoven in vključujoč socialni dialog v času, ko bo imenovana vlada s polnimi pooblastili in bo imela pooblastila za njihovo obravnavo v okviru Ekonomsko socialnega sveta in njegovih delovnih teles.

Da bi socialni dialog, stekel čim bolj tekoče, ko bo nova vlada nastopila svoj mandat, da bodo njegove vsebine, prioritete in temeljne usmeritve vnaprej znane in dogovorjene ter da bo s tem zagotovljena večja stopnja predvidljivosti za vse deležnike, tako za državo, kot za gospodarstvo in zaposlene, javno pozivamo k sklenitvi socialnega sporazuma, pri čemer bomo tudi sindikati pripravili svoj predlog izhodišč, da bo pripravljen za obravnavo ob nastopu nove vlade. To je tudi pravo mesto za razpravo o davčni reformi in drugih spremembah, ki vplivajo na kvaliteto življenja vseh prebivalcev. Tako mladih, zaposlenih kot tudi starejših in upokojenih.

Vse tri stranke, ki so vložile predmetni zakon, so v volilni kampanji poudarjale sodelovanje, dialog, preseganje delitev in grajenje mostov. Dve od teh strank, Demokrati Anžeta Logarja ter trojček NSi, Fokus Marka Lotriča in SLS, sta na predvolilnem soočenju, ki smo ga organizirali sindikati, obljubljali sklenitev socialnega sporazuma in vodenje socialnega dialoga, celo iskanje soglasja s socialnimi partnerji. Njihov odziv na ta poziv je priložnost, da dokažejo, ali so s svojimi obljubami mislili resno, ali pa nameravajo vztrajati na istih vzorcih, kot smo jim priča že desetletja. Hkrati bodo predlagatelji s svojo odločitvijo tudi dali odgovor ali so naslednji dan po volitvah pozabili, kaj vse so obljubljali pred volitvami.

Sindikati smo pripravljeni na dialog in iskanje rešitev, ne moremo in tudi nočemo pa pristati na enostranske posege v pravice zaposlenih ter v sprejemanje ukrepov, ki imajo lahko dolgoročne in morda celo nepopravljive negativne posledice za sisteme socialne varnosti, obseg in kakovost javnih storitev in za povečevanje neenakosti v družbi. Prepričani smo, da Slovenija ne potrebuje zakonov, ki slabšajo standard ljudi, temveč politike in zakone, ki krepijo blaginjo, dostojno delo in socialno varnost.

Sindikati s tem pozivom izkazujemo svojo zavezanost dialogu, pripravljeni pa smo na oba scenarija, tako na dialog, kot tudi na konflikt, v kolikor bi predlagatelji enostransko vztrajali na svojih predlogih.

Zveza Svobodnih sindikatov Slovenije , predsednik Andrej Zorko

Konfederacija sindikatov Slovenije Pergam, predsednik Jakob Počivavšek

Konfederacija sindikatov javnega sektorja Slovenije, predsednik Branimir Štrukelj

Konfederacija sindikatov 90 Slovenije, predsednik Damjan Volf

KNSS-Neodvisnost, predsednica Evelin Tožbar

Slovenska zveza sindikatov Alternativa, predsednik Zdenko Lorber

Zveza delavskih sindikatov Slovenije – Solidarnost, predsednik Matic Kastelec